

Pranešimas spaudai

Liuksemburgas, 2020 m. rugsėjo 8 d.

Kenijai teikiama ES parama vystymuisi turi būti tikslingesnė, kad būtų padarytas poveikis, teigia auditoriai

Kaip teigiama naujojoje Europos Audito Rūmų (EAR) ataskaitoje, Europos Komisija ir Išorės veiksmų tarnyba (EIVT) neįrodė, kad 2014–2020 m. Kenijai teikiant Europos plėtros fondo (EPF) pagalbą buvo šalinamos šalies vystymosi kliūtys ir daugiausia dėmesio skiriama skurdo mažinimui. Pagal ankstesnį 2008–2013 m. EPF finansuotų projektų rezultatai buvo tokie, kaip tikėtasi, tačiau jie neturėjo akivaizdaus poveikio bendram Kenijos ekonomikos vystymuisi. Dabar auditoriai ragina ES persvarstyti savo paramos vystymuisi paskirstymo metodą.

ES paramos vystymuisi tikslas – sumažinti ir galiausiai panaikinti skurdą remiamose šalyse, skatinant gerą valdymą ir tvarų ekonomikos augimą. EPF yra pagrindinis Kenijos finansavimo ES lėšomis šaltinis. 2014–2020 m. pagalba, kurią šalis gavo pagal 11-ąją EPF, sudarė 435 milijonus eurų (apie 0,6 % jos mokestinių pajamų). Auditoriai tikrino, ar Komisija ir EIVT ją veiksmingai nukreipė į tas sritis, kuriose ja būtų galima labiausiai prisidėti prie skurdo mažinimo.

„Nenustatėme pakankamai įrodymų, kad pagalba pagal 11-ąją EPF teikiama ten, kur ji gali labiausiai padėti sumažinti skurdą, – teigė už ataskaitą atsakingas Audito Rūmų narys Juhan Parts. – Darbo vietų kūrimas yra veiksmingiausias ir tvariausias skurdo mažinimo būdas, todėl ES lėšos visų pirma turėtų būti skiriamos ekonominei plėtrai.“

Auditoriai nustatė, kad EPF pagalbos skyrimo procesas neleidžia jos susieti su šalies veiklos rezultatais, jos valdymu ar įsipareigojimu vykdyti struktūrines reformas ar kovoti su korupcija. Komisija ir EIVT skyrė apie 90 % Kenijos 2014–2020 m. finansavimo iš EPF pagal standartinę formulę, skirtą Afrikos, Karibų jūros ir Ramiojo vandenyno (AKR) šalims, o tai nepašalina jų konkrečių vystymosi kliūčių ar finansavimo trūkumo. Be to, šaliai skiriant lėšas neatsižvelgta į kitų paramos teikėjų dotacijas ar paskolas.

Pagalba patenkinta tik nedidelė Kenijos vystymosi poreikių dalis ir ji buvo paskirstyta daugelyje sričių, įskaitant žemės ūkį, ekstremaliąsias situacijas dėl sausros, energetikos ir transporto infrastruktūrą, rinkimus, viešųjų finansų valdymą ir teisingumo sistemą. Finansavimą paskirstant po šitiek daug sričių, didėja rizika, kad nė viename sektoriuje nesusidarys būtina kritinė masė, kad būtų pasiekta reikšmingų rezultatų, įspėja auditoriai. Be to, nėra pakankamai aiškūs sektorių pasirinkimo motyvai:

Šio pranešimo spaudai tikslas – pateikti Europos Audito Rūmų specialiosios ataskaitos pagrindines mintis. Visa ataskaita pateikta eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Komisija ir EIVT pačios neatliko specialaus šalies vystymosi kliūčių ir tikslų vertinimo ir nepaaiškino, kaip ir kodėl remiami sektoriai labiausiai padėtų mažinti skurdą.

Auditoriai nerado paaiškinimo, kodėl Komisija ir EIVT nepasirinko tiesiogiai remti gamybos sektoriaus, kuris turi didelį darbo vietų kūrimo potencialą. Didžioji finansavimo dalis skirta apsirūpinimo maistu saugumui ir atsparumui klimato kaitai (228,5 milijono eurų). Tai gali pagerinti kaimo bendruomenių ir smulkių ūkininkų gyvenimo lygį, ypač sausose vietovėse, tačiau nepadedą siekti pažangos ūkininkavimo komercializacijos ir žemės ūkio produktų perdirbimo plėtros srityse. Kita vertus, energetikos ir transporto infrastruktūrai skirtas finansavimas (175 milijonai eurų) yra per daug ribotas, kad būtų pasiekti labai plataus užmojo tikslai, dėl kurių susitarta su Kenijos institucijomis, ir padarytas reikšmingas poveikis. Atsižvelgdami į tai, kad šalyje labai jaučiama plačiai paplitusi korupcija, auditoriai taip pat teigia, kad ES tiesioginė parama kovos su korupcija priemonėms buvo ribota.

Auditoriai rekomenduoja Komisijai ir EIVT:

- išnagrinėti ES finansavimo paskirstymo AKR šalims metodą ir jį susieti su paramą gaunančios šalies veiklos rezultatais ir įsipareigojimu vykdyti reformas;
- pasirenkant pagrindinius sektorius Kenijoje įvertinti kritinę masę ir teikti pirmenybę tvariam šalies ekonomikos vystymuisi ir teisinei valstybei.

Pastabos leidėjams

EPF sudaro ES valstybių narių įnašai. Jis nėra įtrauktas į ES biudžetą. Kiekvienas EPF paprastai trunka nuo penkerių iki septynerių metų. Pagal 11-ąjį EPF 75 AKR šalys iš viso gavo 15 milijardų eurų. Lėšų skyrimas buvo grindžiamas penkiais rodikliais: gyventojų skaičiumi, vienam gyventojui tenkančiomis BNPj, žmogiškojo kapitalo indeksu, ekonominio pažėdžiamumo indeksu ir pasauliniais valdymo rodikliais. Tokios daug gyventojų turinčios šalys kaip Kenija gavo proporcingai mažesnį finansavimą. ES paramos vystymuisi AKR šalims teisinis pagrindas yra Kotonu susitarimas, kurio galiojimas baigėsi 2020 m. vasario mėn., su pereinamojo laikotarpio priemonėmis, taikomomis iki 2020 m. gruodžio mėn. Šiuo metu vyksta diskusijos dėl jį pakeisiančio susitarimo.

Prognozuojama, kad Kenijos gyventojų skaičius (2016 m. joje gyveno 47 milijonai gyventojų) iki 2050 m. pasieks maždaug 85 milijonus. Šalies urbanizacijos tempas sparčiai auga, todėl miestuose didėja darbo vietų paklausa. 2016 m. 36 % Kenijos gyventojų gyveno žemiau skurdo ribos, t. y. už mažiau nei 1,9 JAV dolerio per dieną, o daugiau kaip 20 % nukentėjo nuo nepakankamos mitybos. Kenijos ekonomika vis dar grindžiama žemės ūkiu, kuris sudaro trečdalį jos BVP, o gamyba sudaro tik 10 %, t. y. tiek pat, kiek ir prieš 40 metų. 2003–2018 m. Kenijos BVP augimas buvo mažesnis už regiono vidurkį. Pagal organizacijos „Transparency International“ sudaromą korupcijos suvokimo indeksą 2018 m. ji buvo 144-oje vietoje iš 180 šalių.

Audito Rūmų specialioji ataskaita Nr. 14/2020 „Kenijai skirta ES parama vystymuisi“ paskelbta 23 ES kalbomis Audito Rūmų interneto svetainėje (eca.europa.eu). Pastaraisiais metais Audito Rūmai paskelbė specialiąsias ataskaitas dėl ES paramos Marokui, ES patikos fondo Afrikai, nuomonę dėl 11-ojo EPF ir metines ataskaitas dėl EPF. Informacija apie Audito Rūmų priemones, kurių buvo imtasi reaguojant į COVID-19 pandemiją, pateikta [čia](#).

Kontaktai spaudai dėl šios ataskaitos:

Damijan Fišer, e. paštas damijan.fiser@eca.europa.eu, tel. (+352) 4398 45 510, mob. tel. (+352) 621 55 22 24

